Dziennik ustaw i rozporządzeń krajowych

dla

Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Rok 1885. Wydano i rozesłano dnia 31. Maja 1885. Część X.

Nr. 31.

U s t a w a

z dnia 21. kwietnia 1885, obowiązująca w Królestwie Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, zawierająca ustawę budowniczą dla królewskiego stołecznego miasta Lwowa.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, wydaję dla królewskiego stołecznego miasta Lwowa ustawę budowniczą:

Ustawa budownicza

dla królewskiego stołecznego miasta Lwowa.

D z i a ł I.

O pozwoleniu na budowę.

§. 1.

Budowy wymagające pozwolenia urzędowego (konsensu).

Pozwolenia urzędowego (konsensu) potrzeba na wykonanie w terytoryalnym obrębie miasta Lwowa nowych budowli, na przebudowanie, powiększenie, albo rozebranie częściowo lub w całości budynków istniejących, na przedsiębranie w budynkach istniejących takich zmian, które oddziaływują na moc i trwałość budynków, na stosunki sanitarne lub bezpieczeń-

stwo ogniowe, albo z któremi jest połączone przeobrażenie frontu, lub wreszcie które wywierają wpływ na prawa sąsiadów, — na budowę studzien. wodociągów, zbiorników na wodę lub nawóz, kanałów, jam kloacznych; przedsiębranie robót w ogólności, z któremi wykopy ziemne są połączone, na odgraniczenie gruntów od ulic i placów publicznych i t. p. roboty.

Obręb gminy miasta Lwowa obejmuje wszystkie w katastrze podatkowym lub księgach gruntowych miasta zapisane realności.

§. 2.

Budowy wymagające tylko doniesienia.

Przy zmianach budowlanych, które nie należą do rodzaju robót w §. 1 przytoczonych, wystarcza, jeżeli osoba do kierowania lub wykonania odnośnych robót w myśl ustaw obowiązujących upoważniona, zawiadomi poprzednio miejski Urząd budowniczy przez zapisanie przedsiębrać się mającej roboty w księgach na ten cel przeznaczonych.

Urząd budowniczy mocen jest wstrzymać wykonanie robót, któreby uznał jako ulegające przepisom §. 1 i zażądać przedłożenia w myśl §. 7 niniejszej ustawy.

Przy naprawach, które nie wprowadzają zmiany w ogólnym stanie budynku i których celem jest tylko utrzymanie w dobrym stanie poszczególnych przedmiotów, nie wymaga się żadnego uwiadomienia.

§. 3.

Oznaczenie linii regulacyjnej i poziomu przy istniejących ulicach, drogach i placach publicznych.

Jeżeli przedmiot budowy, czy to budynek, czy odgraniczenie, licować ma do ulicy, drogi lub placu publicznego, należy przed wniesieniem do Magistratu podania o konsens zapewnić się, czy kierunek dotychczasowej linii frontowej albo dotychczasowego poziomu nie ulegnie zmianie według ogólnego planu regulacyjnego całego miasta, który to plan w urzędzie budowniczym do użytku stron interesowanych stale będzie wyłożony.

Gdyby zmiana taka nastąpić miała, należy wnieść do Magistratu podanie o oznaczenie linii regulacyjnej, a względnie oznaczenie poziomu dla stawiać się mającego budynku z załączeniem właściwych planów w dwóch egzemplarzach, a mianowicie:

sytuacyjnego w takiej rozciągłości, aby regulacya dokładnie mogła być rozpoznaną, — i niwelacyjnego, które to plany podług skali w §. 9 ustanowionej, mają być sporządzone i dokładnie w miarze metrycznej kotowane.

Linię regulacyjną i wysokość poziomu oznacza urząd budowniczy na miejscu.

Jeżeli linia regulacyjna i wysokość poziomu są już ustanowione, natenczas załatwienie podania ma być doręczone stronie w przeciągu dni 20, jeżeli zaś dopiero osobno muszą być ustanowione, w przeciągu dni 30.

Gdyby terminy powyższe nie mogły być zachowane, należy w tym samym czasie zawiadomić stronę o powodach zwłoki.

§. 4.

Odszkodowanie przy zmianie linii frontowej w istniejących drogach, ulicach i placach.

Jeżeli wskutek ustanowienia linii regulacyjnej okaże się potrzeba, ażeby przedmiot budowy, który ma być z gruntu wzniesiony, dobudowany lub przebudowany, został po za dotychczasową linią frontową naprzód wysunięty lub w tył cofnięty, natenczas w pierwszym przypadku obowiązany jest podający o konsens, zaś w drugim przypadku obowiązaną jest gmina miasta Lwowa nabyć część gruntu położoną pomiędzy dawniejszą linią frontową, a nową linią regulacyjną.

Gdyby co do ceny wynagrodzenia ugoda dobrowolna nie przyszła do skutku, cena ta będzie oznaczona przez sądowe oszacowanie.

O powyższym obowiązku odstąpienia gminie części gruntu na publiczną drogę, ulicę lub plac, orzeka w razie odwołania się c. k. Namiestnictwo.

Jeżeli postanowienie względem kierunku linii regulacyjnej stało się prawomocnem, może być konsens na zamierzoną budowę udzielony, chociażby cena wynagrodzenia za odstąpić się mającą część gruntu nie była jeszcze ustanowioną i uiszczoną, skoro we właściwym sądzie realnym złożoną zostanie kaucya odpowiadająca wartości wywłaszczonego gruntu, jaką władza dozwalająca budowy po wysłuchaniu dwóch rzeczoznawców oznaczy.

§. 5.

Podział gruntu pod budowle i otwarcie nowych ulic.

Jeżeli grunt pod budowle na żądanie właściciela ma być podzielony na części, należy przed wniesieniem podania o konsens na budowę uzyskać potwierdzenie planu działów.

Tym celem należy przedłożyć plany sytuacyjne w dwóch egzemplarzach i oznaczyć w takowych z podaniem miar czarnym kolorem granice całej podzielić się mającej realności, zaś czerwonym kolorem granice utworzyć się mających parcel, prócz tego należy podać na planach wymiar całej realności przed podziałem, jakoteż wymiar poszczególnych nowych parcel.

Właściciel realności, która na jego żądanie ma być podzieloną na części, winien odstąpić bezpłatnie z tej realności grunta potrzebne na utworzenie, w celu przeprowadzenia zamierzonego podziału realności, nowych placów, dróg i ulic, oraz na sprostowanie lub rozszerzenie istniejących, jednakże do szerokości tychże nie większej jak 20 metrów.

Zezwolenie na podział realności traci swoją ważność, jeżeli do lat trzech od dnia doręczenia odnośnego konsensu zabudowanie wydzielonych parcel nie zostało rozpoczęte, lub podział w księgach gruntowych nie został przeprowadzony.

§. 6.

Otwarcie nowych lub rozszerzenie istniejących ulic w interesie komunikacyi publicznej.

Gdyby uznaną została potrzeba otwarcia dla publicznej komunikacyi nowej drogi, placu lub ulicy przez grunta prywatne, bądź puste, bądź zabudowane, lub też rozszerzenia albo sprostowania istniejącej drogi, placu lub ulicy, obowiązany jest właściciel odnośnej realności odstąpić potrzebną na ten cel część gruntu za wynagrodzeniem, a nawzajem służy mu prawo nabyć od gminy na własność część gruntu pozostałą z drogi, placu lub ulicy.

O wywłaszczeniu na cele powyższych zmian, przez władze autonomiczne za potrzebne uznanych, orzeka c. k. Namiestnictwo według obowiązujących w tej mierze prawnych przepisów.

Gdyby w obydwu powyższych przypadkach ugoda dobrowolna co do ceny wynagrodzenia nie przyszła do skutku, cena ta będzie oznaczona przez sądowe oszacowanie.

§. 7.

Podanie o pozwolenie na budowę (konsens).

Przed rozpoczęciem budowy należy wnieść do Magistratu podanie o pozwolenie na budowę (konsens) z załączeniem planów w dwóch egzemplarzach.

Podający obowiązany jest w razie zachodzącej wątpliwości wykazać prawo własności przedmiotu, czy gruntu pod budowę przeznaczonego, albo też przedłożyć pozwolenie właściciela, a jeżeli działa w imieniu trzecich osób, tych pełnomocnictwo.

§. 8.

Plany na budowę.

Plany na budowę powinny zawierać:

a) Plan sytuacyjny z uwidocznieniem położenia i granic realności do zabudowania przeznaczonej, przedmiotu budowy tamże powstać mającego, tudzież istniejących starych zabudowań, podwórz, dziedzińców i ogrodów, położenia przypierających sąsiednich realności i budynków z oznaczeniem ich właścicieli i numerów tabularnych, wreszcie ościennej ulicy, nazwy i szerokości tejże, kierunku linii frontowej, a względnie regulacyjnej.

W planie tym należy wykazać także i przez odpowiednie pokotowanie uwidocznić obszar całej realności, przestrzeń jej już zabudowaną, jakoteż zabudować się mającą;

b) Plan niwelacyjny, a mianowicie przekrój podłużny i poprzeczny, przez środek ulicy, z dokładnem oznaczeniem liczbami wszystkich znaczniejszych wzniesień, oraz wysokości progu wejścia głównego nowej budowy;

c) Plany poziome wszystkich piętr, piwnic i poddasz, przekrój podłużny i poprzeczny, tudzież widok zewnętrzny budynku z oznaczeniem wysokości sąsiednich domów.

Na planie piwnic powinny być uwidocznione doły kloaczne, kanały domowe, połączenia z kanałem głównym, ich przekrój poprzeczny i spadek, dalej ścieki wodne i studnia.

Na planie poddasza należy przedstawić wszystkie mury strychowe, kominowe i ogniowe, tudzież podział poddasza, jeżeli takowy częściami na użytek mieszkańców domu ma być oddany.

Wszelkie miary czyli koty, odstępy budynku od ulicy, sąsiednich granic i zabudowań, szczególniej zaś grubości murów, wysokości ubikacyj i ich rozmiary, mają być dokładnie oznaczone liczbami według miary metrycznej.

Niezwykłe konstrukcye, mianowicie żelazne, mają być przedstawione w szczegółowych rysunkach, a wytrzymałość ich obliczona w dołączonym statystycznym rachunku.

Przy wykonaniu reparacyj lub zmian częściowych wystarcza przedłożenie planu tej części budynku, w której zmiana ma być uskuteczniona.

Wszystkie plany mają być wykonane na trwałym papierze lub płótnie.

§. 9.

Podziałka (skala) dla planów.

Plany mają być rysowane według miary metrycznej, a mianowicie:

Plany sytuacyjne obejmujące większą przestrzeń podług skali 1 : 1000 czyli 1 cm. = 10 m., przy mniejszej przestrzeni podług skali 1 : 500 czyli 1 cm. = 5 m.

W planach niwelacyjnych należy miary długości oznaczyć według skali planów sytuacyjnych, zaś miary wysokości według skali 10 razy powiększonej

Plany na budowę mają być rysowane podług skali 1 : 100 czyli 1 ctm. = metr.

Rysunki szczegółowe i konstrukcyjne mają być rysowane podług takiej skali, aby dokładne ich rozpoznanie było możebnem, mianowicie w stosunku 1 : 10, 1 : 20, 1 : 50 i t. p.

§. 10.

Podpisy na planach na budowę.

Plany przedłożone do zatwierdzenia mają być opatrzone podpisem właściciela gruntu przeznaczonego do zabudowania, albo tegoż umocowanego zastępcy, jakoteż autora planów.

§. 11.

Przeprowadzenie komisyi przed udzieleniem konsensu na budowę.

Po wniesieniu podania o pozwolenie na budowę Magistrat w najkrótszym czasie zbada projekt budowy przez komisyę, złożoną z administracyjnego i technicznego urzędnika, a w razie potrzeby i fizyka miejskiego.

Do komisyi tej mają być zawezwani: właściciel przeprowadzić się mającej budowy, albo jego pełnomocnik, kierujący budową, tudzież sąsiedzi.

Komisya powinna odbywać się na miejscu. Magistrat może jednak zarządzić komisyę w urzędzie, wszelako i w takim razie służy interesowanym stronom prawo żądania oględzin na miejscu.

Komisya starać się będzie o usunięcie przeszkód w drodze dobrowolnej ugody. Jeżeli ugoda przyjdzie do skutku, zostanie na podstawie tejże udzielony konsens na budowę, o ile takowa ze względów publicznych może być uskuteczniona. — Gdyby zaś ugoda nie przyszła do skutku, rozstrzygnie władza do udzielenia konsensu na budowę powołana o podniesionych zarzutach, o ile roz-

strzygnięcie to należy do zakresu jej działania, oraz orzeknie, czy i o ile ze względów publicznych zamierzona budowa może być uskutecznioną, a stosownie do tego albo odmówi konsensu na budowę, albo go udzieli z zastrzeżeniem co do zarzutów z tytułu prawa prywatnego uczynionych, i pod tym ostatnim względem odeszle strony na drogę sądową, pozostawiając budującemu, by się przeciw podniesionym zarzutom zastrzegł w myśl postanowień ustawy cywilnej i przepisów postępowania sądowego, a według okoliczności budowę na własne niebezpieczeństwo rozpoczął lub rozpoczętą dalej prowadził (§. 472 proced. sąd. i §. §. 340—342 kodeksu cyw.)

Podniesione z tytułu prawa prywatnego zarzuty, których rozstrzygnięcie na drodze sądowej zostało zastrzeżonem, mają być w załatwieniu podania wyraźnie wymienione. Protokół powyższego postępowania ma być podpisany przez wszystkie obecne strony.

§. 12.

Udzielenie konsensu. — Zawiadomienie o takowym stron interesowanych. — Rekursa tychże.

Na podstawie planów w §. 7. przepisanych i rozprawy, czy też protokołu komisyi w §. 11. określonego, udziela się podającemu przy zwrocie jednego egzemplarza przedłożonych i klauzulą zatwierdzenia opatrzonych planów pozwolenie na budowę (konsens) bezwarunkowo lub też z ograniczeniami wyżej poszczególnionemi.

O udzieleniu lub odmówieniu konsensu zawiadamia się podającego, tudzież wszystkie te strony, które przeciw zamierzonej budowie zarzuty podniosły. Przeciw orzeczeniu temu służy interesowanym droga rekursu. Rekurs powinien być wniesiony w przeciągu dni 14. od dnia doręczenia orzeczenia, w przeciwnym bowiem razie będzie bezwzględnie odrzucony.

Załatwienie podań o konses na budowę ma być doręczone stronom w przeciągu dni 15, jeżeli sprawa zaś podlega rozstrzygnięciu Reprezentacyi miasta, w przeciągu dni 30.

§. 13.

Konsens na budowę zakładów przemysłowych lub fabryk.

Przy budowlach na cele przedsiębiorstw przemysłowych, które w myśl ustawy przemysłowej wymagają zezwolenia władzy politycznej, ma być pertraktacya budownicza ile możności połączoną z pertraktacyą przemysłowo-policyjną.

W każdym razie konsens na taką budowę może być udzielony dopiero po prawomocnem zezwoleniu na prowadzenie przedsiębiorstwa.

§. 14.

Zakaz budowania bez konsensu, albo przed uzyskaniem tegoż.

Bez konsensu nie wolno budowy rozpoczynać. W razie rekursu orzeknie władza udzielająca konsens, czy przed rozstrzygnięciem rekursu przez władzę właściwą i pod jakiemi zastrzeżeniami budowa może być rozpoczętą lub dalej prowadzoną, a do orzeczenia tego należy zastosować się bezwzględnie.

§. 15.

Zastosowanie się do potwierdzonych planów. Zmiany dozwolone. Sprostowanie planów.

Od potwierdzonych planów nie wolno odstąpić bez zezwolenia władzy, chyba, że idzie tylko o takie zmiany, dla których według §. 2. wystarcza doniesienie miejskiemu Urzędowi budowniczemu.

W innych przypadkach należy przedłożyć do zatwierdzenia plan częściowy, wykazujący zmianę planu pierwotnego.

W razie zmian większych może władza zażądać planów należycie sprostowanych i wymienić takowe na plany pierwotne.

§. 16.

Przechowanie potwierdzonych planów i konsensu na miejscu budowy.

Potwierdzone plany i konsens na budowę mają być zawsze dla użytku nadzorujących organów Magistratu przechowane na miejscu budowy.

§. 17.

Unieważnienie konsensu.

Konsens na budowę traci swoją ważność, jeżeli w przeciągu dwóch lat od udzielenia go, budowa nie została rozpoczętą, albo po rozpoczęciu przez dwa lata była zawieszoną.

Dział II.

Przepisy szczegółowe o budowaniu.

A. Ze względu na kierownictwo budowy, tudzież na bezpieczeństwo i porządek publiczny.

§. 18.

Odpowiedzialność za wykonanie budowy.

Wykonywaniem robót przy budowie kierować może tylko osoba upoważniona do tego w myśl ustaw obowiązujących. Kierownik budowy winien przed rozpoczęciem tejże w księdze przeznaczonej na ten cel w Urzędzie budowniczym miejskim zapisać oświadczenie, że obejmuje odpowiedzialność za wykonanie budowy.

O każdej zmianie w osobie kierownika budowy należy donieść miejskiemu Urzędowi budowniczemu w przeciągu 24 godzin.

Nowo obejmujący kierownictwo budowy powinien w tymże czasie zapisać w Urzędzie budowniczym powyżej wskazane oświadczenie.

W czasie zmiany w kierownictwie bndowy mają być roboty wstrzymane pod odpowiedzialnością właściciela budowy.

Kierujący budową odpowiada za umiejętne, dokładne i trwałe jej wykonanie, za użycie dobrych i celowi odpowiednich materyałów, za bezpieczeństwo wszelkich urządzeń pomocniczych w celu budowy przedsięwziętych, i w ogóle za przestrzeganie postanowień tej ustawy, oraz wszelkich odnośnych przepisów. Przez to jednakże nie jest wykluczoną odpowiedzialność i innych przy wykonaniu budowy zajętych osób, o ile takowe zawiniły.

§. 19.

Przepisy ze względu na bezpieczeństwo i porządek publiczny.

O rozpoczęciu budowy należy zawiadomić miejski Urząd budowniczy najpóźniej 24 godzin przed jej rozpoczęciem.

Przy każdej budowie i naprawie budynku od ulicy należy ustawić znaki ostrzegające, lub w miarę potrzeby stosowne ogrodzenie; w wypadkach zaś, gdzie materyały budowlane, ziemia, narzędzia i t. p. na ulicy są złożone, albo gdzie drogi i place publiczne zostały rozkopane, nalezy nocną porą utrzymywać przed placem budowy latarnie oświetlone, a w razie potrzeby także straż nocną.

Każdą budowę nie wykluczając nasadzenie piętr, zmiany wiązań dachowych i t. p. w śródmieściu i bliższych albo więcej uczęszczanych ulicach na przedmieściu, należy przed rozpoczęciem roboty na czas jej trwania zagrodzić od ulicy parkanem.

Przy budowach wykonywanych przy froncie ulicy, gdzie utrzymanie swobodnej komunikacyi pieszej mogłoby być zagrożonem, należy dla zabezpieczenia przechodniów urządzić nad chodnikiem silny dach ochronny, lub ułożyć tymczasowy chodnik.

Co do opłat placowego za wysunięcie parkanu na ulicę, jakoteż za dozwolone wyjątkowe składanie materyałów budowlanych na ulicach i placach publicznych, obowiązuje taryfa opłaty placowego.

Składanie materyałów budowlanych, o ile takowe według poprzedzającego ustępu nie zostało wyjątkowo dozwolonem, za opłatą placowego, niemniej gaszenie wapna na ulicach i placach publicznych jest zakazane. Ziemię z fundamentów wykopaną, tudzież rumowisko należy z ulic i placów publicznych bezzwłocznie uprzątnąć.

Przy rozbieraniu budynków należy dla uchylenia kurzu rozebrać się mające części poprzód zwilżać i nie wolno spuszczać rumowiska z góry inaczej, jak tylko w naczyniach lub trąbach zamkniętych; nie wolno również materyału drzewnego z dachu lub piętr na ulicę zrzucać, ale tylko spuszczać.

B. Ze względu na położenie budowy.

a) przy ulicach i placach publicznych.

§. 20.

Zabudowanie frontu przy ulicy.

W ulicach głównych wolno przy froncie stawiać tylko budynki główne, budynki zaś podrzędne, służące na cele gospodarcze, przemysłowe lub tym podobne, jako to; stajnie, wozownie, warsztaty, magazyny i t. p. mają być umieszczone w głębi w podwórzu.

Gdyby ze względu na położenie miejscowe budynki te tylko przy froncie postawione być mogły, a względy publiczne nie stały temu na przeszkodzie, pozwolenie na to może być wyjątkowo udzielonem.

Natenczas wszakże należy budynki te opatrzyć odpowiednią fasadą.

Budynki frontowe muszą przypierać bezpośrednio do siebie lub do granicy sąsiedniej, w przeciwnym razie ich odległość powinna wynosić najmniej 6. m., a wtedy fasada przyczółka powinna być zastosowaną do fasady frontowej.

W ulicach głównych nie wolno stawiać przy froncie domów parterowych. Gdzieby to wyjątkowo zostało dozwolonem, tam należy wyprowadzić mury w takiej grubości, aby na nie w przyszłości można nasadzić piętro.

Budynki główne należy stawiać bezpośrednio w linii frontowej ulicy, jeżeli jednak zamierzonem jest utworzenie ogrodu lub zajazdu przed nimi, może być pozwolonem cofnięcie tychże od frontu pod następującymi warunkami:

a) Budynek cofnięty powinien być tak budowanym, jak to przepisano dla domów frontowych.

Wille pięknej architektury w ogrodzie położone, mogą być wyjątkowo stawiane w całości lub częściowo jako budynki parterowe.

b) Odstęp budynku od ulicy nie powinien wynosić mniej jak 6. m.; na placu tym nie wolno stawiać podrzędnych budynków, jako to: budek do sprzedaży i t. p.; nie wolno też używać go na skład lub w inny szpecący sposób.

c) Odgraniczenie od ulicy winno być w takim razie sporządzone ze sztachet lub krat ozdobnych.

§. 21.

Wysokość budynków mieszkalnych.

Domów mieszkalnych nie wolno budowac wyżej jak na trzy piętra nie licząc parteru.

Mezanin liczy się za piętro.

Domy jednopiętrowe mogą być wszędzie budowane przy froncie ulicy, bez względu na jej szerokość.

Domy dwu lub trzypiętrowe wolno stawiać tylko tam, gdzie ich wysokość nie przewyższa szerokości ulicy w tem miejscu.

Może być jednakże dozwolonem:

a) w miejscu, gdzie dom już istniał, budować dom nowy w wysokości dawniejszego;

b) w ulicy częściowo już zabudowanej wyprowadzić dom nowy do wysokości większej części domów tamże już istniejących.

W obydwu tych wypadkach wysokość budynku nie może przewyższać 16 metrów.

Jeżeli domy są cofnięte od frontu według warunków §. 20., wolno podnieść ich wysokość w miarę szerokości odstępu.

Wysokość budynku mierzy się od najwyższego punktu chodnika do górnej krawędzi gzymsu głównego.

§. 22.

Wyskoki przy frontach.

a) Schody przed domami, kraty i poręcze wystające, drzwi otwierające się na zewnątrz, jako też inne tego rodzaju przedmioty, sięgające poza linię frontową, nie są dozwolone.

b) Okna lub okiennice wychodzące na ulicę, nieumieszczone w wysokości przynajmniej 3. m. nad chodnikiem, należy urządzić do otwierania na wewnątrz lub tak, aby nie sterczały na ulicę i zupełnie przylegały do muru.

c) Balkony otwarte dozwolone są tylko w ulicach mających więcej niż 10. m. szerokości i powinny być zbudowane włącznie z poręczą z ogniotrwałego materyału. Balkony kryte dozwolone są tylko w ulicach najmniej 15. m. szerokich. Odległość ich od sąsiedniej realności ma wynosić najmniej 3. m., wyskok zaś nie może przewyższać 1·25 m. Długość balkonów krytych nie powinna zazwyczaj przechodzić szerokości odstępu między osiami dwóch okien, większa długość może być dozwoloną po rozpoznaniu rzeczy w każdym wypadku z osobna. Części dźwigające kryte balkony mają być sporządzone z kamienia lub żelaza.

d) Na urządzenie wystaw sklepowych, godeł, markiz, i t. p. należy postarać się o pozwolenie (w pierwszym wypadku z dołączeniem planów). Wyskoki wystaw sklepowych nie powinny przewyższać 25 c. m. Wszelkie godła, latarnie i t. p. powinny być umieszczone w wysokości najmniej 3. m., zaś markizy najmniej 2·25 m. nad chodnikiem, mierząc przy wiszących przedmiotach od punktu najniższego,

e) Wyskoki cokłów po za linie budowy dozwolone są przy domach frontowych aż do 10 cm. Gdyby z architektonicznych względów pożądanem było powiększenie wyskoku cokłów, albo wysunięcie na chodnik ryzalitów, bram ozdobnych, filarów, kandelabrów i t. p., należy na to uzyskać osobne pozwolenie.

§, 23.

Wyprawa ścian zewnętrznych. — Fasady domów frontowych. — Zmiany fasad badynków starożytnych.

Ściany zewnętrzne budynku z wyjątkiem fasad wykonanych w surowym materyale, należy wyprawić najpóźniej do lat dwóch po ukończeniu budynku.

Fasady domów frontowych nie powinny sprzeciwiać się zasadom dobrego gustu, albo być malowane szpecącymi lub dla wzroku szkodliwymi kolorami.

Na fasadach starożytnych budynków, które mają wartość artystyczną, archeologiczną lub pamiątkową, nie wolno wykonywać żadnych zmian bez zezwolenia władzy.

§. 24.

Odgraniczenie od ulicy.

Każdą realność należy odgraniczyć od drogi publicznej. W śródmieściu i przy głównych ulicach przedmieść należy podwórza przy realnościach w głębi zabudowanych odgraniczyć od ulicy murem, ogrody ozdobnemi sztachetami, zaś plac pod budowę w częściach miasta zabudowanych przynajmniej parkanem.

W odległych i ubocznych ulicach mają być podwórza odgraniczone od ulicy przynajmniej parkanem, zaś grunta do uprawy płotem lub baryerą.

§. 25.

Dachy, okapy i rynny.

Wszystkie dachy budynków zwrócone spadkiem ku ulicy, powinny być opatrzone rynnami przynajmniej 25 cm. szerokiemi, jakoteż rurami spustowemi z ogniotrwałego materyału. Na dachach blachą krytych mają być rynny umieszczone nad okapem dachu, jednakże odstęp rynny od okapu nie powinien wynosić w najszerszem miejscu więcej jak 30 cm.

Gdyby z architektonicznych lub innych względów wypadło szerokość tę przekroczyć, należy przez stosowny przyrząd zapobiedz zesuwaniu się śniegu z odstępu tego.

Rury spustowe należy prowadzić o ile możności wprost do kanału.

Gdzieby to ulegało trudnościom, należy wylot umieścić najwyżej 30 cm. nad chodnikiem. Balkony powinny być opatrzone w rynny odpowiedniej szerokości, zaś rury spustowe prowadzone po frontowej ścianie budynku.

b) W podwórzach.

§. 26.

Wymogi przy budowach od strony i w obrębie podwórz. — Rozmiary podwórz. — Świetlniki.

Przy budowlach od strony i w obrębie podwórza należy uwzględnić wszelkie zachodzące stosunki miejscowe, kształt podwórza, położenie jego

do słońca, rozmiary przypierających budynków, sposób użytkowania ubikacyj w tychże, stopień zabudowania sąsiednich realności, wymogi sanitarne, mianowicie aby każda ubikacya służąca na pobyt ludzi była zaopatrzona obficie powietrzem i światłem, wreszcie wymogi ogniowo-policyjne. Przytem uważać należy, ażeby przestrzeń niezabudowana wynosiła przynajmniej 25% całego obszaru, z czego większa połowa na dziedziniec przeznaczoną być winna. Odstąpienie od tego postanowienia może być dozwolone tylko wyjątkowo przy budynkach narożnych, lub gdzie dziedzińce kilku sąsiednich realności ze sobą się stykają, albo gdzieby grunt położony przy froncie między gruntami już zabudowanymi i otoczony sąsiednimi budynkami przy zachowaniu tego postanowienia nie mógł być zabudowanym.

Świetlniki mogą służyć tylko dla ubikacyj podrzędnych i powinny mieć, jeżeli dostarczać mają światła tylko jednemu oknu w każdem piętrze, przynajmniej 6, jeżeli zaś więcej oknom przynajmniej 10 m. kwadratowych obszaru.

§. 27.

Sień wchodowa. — Bramy wjazdowe i przejazdy.

Szerokość sieni wchodowej powinna wynosić najmniej 1.60 m.

W realności, w której istnieją zabudowania na podwórzu, albo mogą w myśl §. 26 powstać w przyszłości, należy urządzić bramę wjazdową we frontowym domu.

Szerokość takiej bramy powinna wynosić najmniej 2·20 m.

Jeżeli w jednej i tej samej realności jest kilka podwórz, powinny być urządzone z jednego do drugiego przejazdy o wskazanych wymiarach.

§. 28.

Brukowanie względnie szutrowanie podwórz.

Dziedzińce i podwórza, o ile na ogród nie są używane, należy wybrukować albo wyszutrować, w miarę potrzeby wyasfaltować i urządzić na nich brukowane ścieki dla odprowadzenia wody deszczowej.

§. 29.

Studnie.

Studnie w obrębie realności, założone w pobliżu zbiorników lub kanałów, powinne być zabezpieczone odpowiednio od infiltracyi.

W śródmieściu, tudzież w bliższych częściach przedmieść, mają być opatrzone w pompę, w odleglejszych zaś powinny być zabezpieczone przynajmniej parapetem 1 m. wysokim.

Studnie, zawierające wodę nieprzydatną do picia dla ludzi, powinne być zaopatrzone w sposób zwracający uwagę stosownym napisem ostrzegającym.

c) Przy granicach sąsiednich.

§. 30.

Odległość przedmiotu budowy od granic sąsiednich.

Odległość budynków od granic sąsiednich nie ulega ze względów publicznych żadnym ograniczeniom, z wyjątkiem zastrzeżeń §. 20.

Postanawia się tylko, iż zbiorniki kloaczne lub nawozowe mają być oddalone od granicy sąsiedniej najmniej o 2 metry. Mniejsza odległość zawisła od zezwolenia sąsiadów.

C) Ze względu na użytkowanie.

§. 31.

Ogólne wymogi dla domów mieszkalnych.

Budynki przeznaczone na zamieszkanie powinny być tak zbudowane, aby ani bezpieczeństwu ani zdrowiu mieszkańców nie zagrażały. Powinny być przeto suche i zdrowe, mieć wystarczający przystęp powietrza i światła, i być jak najlepiej zawarowane przeciw niebezpieczeństwu pożaru. Ściany zewnętrzne budynków tych nie powinny być wyprawiane wcześniej, jak w sześć miesięcy po pokryciu budynku dachem i po upływie jednej zimy.

§. 32.

Wysokość ubikacyj mieszkalnych w świetle i nad terenem. — Podział poziomy piętra parterowego.

Ubikacye, w których ludzie mieszkać, spać lub zwykle przebywać mają, powinny mierzyć najmniej 2·85 m. wysokości w świetle przy poziomych posobach, zaś gdzie takowe są sklepione najmniej 3 m. mierząc w najwyższym punkcie sklepienia. Podłoga parterowych ubikacyj powinna być

wzniesiona najmniej 50 cm. nad teren. Wyjątkowo dozwala się obniżenie aż do 15 cm. dla ubikacyj, które przeznaczone są na sklepy, jeżeli pod niemi są piwnice, a spód ziemny suchy, albo zabezpieczony sztucznie od zawilgocenia.

Podział poziomy piętra parterowego na dwie kondygnacye za pomocą pułapu, dozwala się w lokalnościach służących na sklepy, jednakże nie wolno górnych ubikacyj zamieszkiwać, ale można używać takowych tylko na składy towarowe.

§. 33.

Pomieszkania w piwnicach.

Pomieszkania w piwnicach nie są dozwolone. Wyjątek stanowi się w tych tylko przypadkach, gdzie naturalna spadzistość terenu wymaga budowy znacznie nad poziom wzniesionych i świetlistych piwnic, a raczej suterenów, albo jeżeli w domach ozdobnych z uwzględnieniem §. 20 w ogrodach położonych, na mieszkanie dla jednej tylko familii urządzonych, ubikacye w piwnicach służyć mają na kuchnie i inne podrzędne cele mieszkalne.

Natenczas wszakże należy uczynić zadość następującym warunkom:

a) Spód ziemny powinien być zupełnie suchy.

b) Mury przylegające do ziemi powinny być od zawilgocenia skutecznie zabezpieczone.

c) Najmniej połowa całej wysokości piwnicy w świetle, w §. 32 ustanowionej, powinna leżeć po nad przyległym terenem, zaś okno powinno mieć najmniej 1 m. wysokości.

d) Bezpośrednio na ulicę nie wolno drzwi urządzać.

§. 34.

Pomieszkania strychowe.

Pomieszkania w obrębie poddasza czyli strychu nie są dozwolone. Wyjątek stanowią pojedyńcze pokoje w pałacach lub wilach ozdobnych, których dachy ze względów architektonicznych mają strome kształty i tworzą przestronne poddasza, jednakże tylko wtedy, jeżeli pałace te lub wille urządzone są na mieszkanie jednej tylko familii i są wolno stojące, a pokoje te oddzielone są od strychu i sieni murowanemi lub przynajmniej ryglowemi i tynkowanemi ścianami w myśl §. 40. i odpowiadają zresztą postanowieniom §. 31. i 32.

§. 35.

Kuchnie.

Celem wypuszczania pary i wyziewów niezdrowych mają być w kuchniach urządzone pod sufitem utwory najmniej 15 cm. w kwadrat do osobnego komina wentylacyjnego, opatrzone drzwiczkami lub żaluzyami żelaznemi.

§. 36.

Piwnice i drewutnie.

Każdy dom mieszkalny powinien być opatrzony w odpowiednią ilość piwnic na pomieszczenie drzewa opałowego.

Posadzka piwnic powinna się wznosić 15 cm. po nad najwyższy stan wody zaskórnej, gdzie zaś to jest niemożebne, powinny być piwnice nieprzepuszczalnie zbudowane.

Z piwnic nie wolno urządzać drzwi bezpośrednio na ulicę.

Gdzie wysoki stan wody zaskórnej albo techniczne przeszkody utrudniają budowę piwnic, należy w myśl §. 40. *a*) wybudować na pomieszczenie drzewa opałowego drewutnie odpowiednich rozmiarów.

§. 37.

Mieszkanie stróża.

Mieszkanie stróża ma być umieszczone w parterze lub suterenie w myśl §. 33. urządzonym, w bliskości głównego wejścia do budynku, ma mieć najmniej 10 m. kwadr. obszaru, światło bezpośrednie, zresztą ma odpowiadać w ogólności wymogom dla ubikacyj mieszkalnych postanowionym.

D) Ze względu na konstrukcyę.

§. 38.

Materyał i wykonanie budowy.

Wszelkie materyały do budowy użyte, niemniej wiązania i konstrukcye powinny być takiej dobroci i wytrzymałości, jakiej wymaga cel budowy według ogólnie przyjętych i za dobre uznanych zasad technicznych.

Nie wolno murować w porze, w której skutkiem mrozów zaprawa murarska traci własność spajania.

§. 39.

Wymiary cegieł zwykłych.

Cegły zwykłe mają mieć po wypaleniu następujące wymiary: 29 cm. długości, — 14 cm. szerokości, — 6·5 cm. wysokości.

§. 40.

Konstrukcya ścian.

Co do konstrukcyi ścian postanawia się:

a) Ściany zewnętrzne domów mieszkalnych, stajen i wszelkich budynków piętrowych, jakoteż takich, w których ogniska mają być urządzone, powinny być murowane przez wszystkie piętra z cegły lub kamienia.

Budynki bez ognisk, jako to: wozownie, magazyny, drewutnie i t. p., mogą być do wysokości 5 m., mierząc od terenu do okapu, budowane w pruski mur, czyli z drzewa wiązanego w ryglówkę, jednakże przedziały ryglówek powinny być murowane cegłą, zaś te ściany, które do ulicy, albo do granicy sąsiedzkiej przypierają, muszą być murowane całkowicie.

Ściany z drzewa można sporządzać tylko dla wolno stojących wychodków parterowych, altan, gołębników, kręgielni i t. p., albo w budynkach stawianych na krótki przeciąg czasu, n. p. na widowiska, na skład materyałów lub narzędzi przy budowlach i t. p

b) Ściany wewnętrzne, a mianowicie ściany dźwigające pokłady belkowe, ściany kominowe, ściany ogniochronne, czyli mury ogniowe, i ściany przedziałowe, powinny być murowane całkowicie z cegły.

Gdzie ściany przedziałowe na piętrach nie trafiają na siebie z powodu podziału wewnętrznego, tam mogą one być zbudowane w pruski mur o przedziałach cegłą na zaprawie wapiennej wymurowanych, albo z dwóch warstw tarcic w krzyżujących się kierunkach zbitych.

W obu razach należy powierzchnie drzewa wytrzcinować i wyprawić. O oddaleniu tychże ścian od ognisk i kominów stanowi §. 46.

Budowanie ścian ryglowych bez wymurowania przedziałów obustronnie tarcicami pobitych, jest wzbronione.

§. 41.

Grubość murów.

Ponieważ oznaczenie grubości murów zależnem jest od każdorazowych szczegółowych warunków, a mianowicie od wysokości piętr, rozpiętości ubikacyj, konstrukcyi i obciążenia pokładów belkowych, ilości i rozpiętości otworów i t. p., przeto postanawia się następujące ogólne dyrektywy:

a) Przy murach ceglanych należy grubość ich zastosować do wymiaru zwykłych cegieł.

Można przeto zakładać mury tylko w grubości $^1/_2$, 1, $1^1/_2$, 2. i t. d. cegieł. Grubość tę należy przy kotowaniu planów wyrażać jak następuje.

mur	$^1/_2$	cegły	gruby przez	15	cm.
„	1	„	„	30	„
„	$1^1/_2$	„	„	45	„
„	2	„	„	60	„
„	$2^1/_2$	„	„	75	„
„	3	„	„	90	„

i t. d.

Miary powyższe odnoszą się do murów surowych niewyprawionych.

b) Jeżeli mury przez założenie w nich licznych lub wielkich otworów są tak osłabione, że filary nie posiadałyby należytej wytrzymałości, gdyby ze zwykłego muru ceglanego były sporządzone, należy je murować z cegły mocno wypalonej na cemencie, albo sporządzić z ciosu lub żelaza, co w planach powinno być uwidocznionem.

c) Poniżej 75 cm. grubości nie wolno zakładać murów z kamienia łamanego.

d) Mury pokładami belkowymi obciążone, a mianowicie:

Mury zewnętrzne

mają być w ubikacyach najwyższego piętra, mierzących więcej niż 6·5 m. rozpiętości, grubości 2 cegieł, poniżej 6·5 m. rozpięści, grubości $1^1/_2$ cegły.

W każdem niższem piętrze jakoteż w fundamentach należy mury pogrubić o $^1/_2$ cegły.

Mury wewnętrzne

mają mieć w najwyższem piętrze grubości $1^1/_2$ cegły.

Z następujących piętr mogą być każdorazowo dwa prowadzone w jednostajnej o $^1/_2$ cegły stopniowo ku dołowi powiększającej się grubości.

e) Mury nie obciążone, a mianowicie:

Mury zewnętrzne

w najwyższem i następującem niższem piętrze mają mieć grubości $1^1/_2$ cegły, z następujących piętr mogą być każdorazowo dwa prowadzone w jednostajnej o $^1/_2$ cegły stopniowo ku dołowi powiększającej się grubości.

Mury wewnętrzne

w najwyższem piętrze w ubikacyach posiadających więcej niż 6·5 m. rozpiętości, jakoteż w klatkach schodowych poniżej 4 m. szerokości, mają mieć grubość jednej cegły, zaś w ubikacyach poniżej 6·5 m. rozpiętości, grubość $^1/_2$ cegły.

W pierwszym wypadku mogą być mury prowadzone przez najwyższe i następujące niższe piętro w jednostajnej grubości na 1 cegłę, powiększając takową stopniowo jak powyżej co drugie piętro.

W drugim przypadku należy mury $^1/_2$ cegły grube w następującem niższem piętrze rozszerzyć do jednej cegły, prowadząc je odtąd co dwa pięta w jednostajnej grubości i powiększając takową stopniowo co drugie piętro jak powyżej.

Do klatek schodowych, które mają więcej niż 4. m. szerokości, odnoszą się przepisy dla murów zewnętrznych nieobciążonych.

f) Mury piwniczne i fundamentowe należy założyć o 15. cm. mocniej, aniżeli mury parterowe.

§. 42.

Mury ogniowe.

Poddasza domów sąsiednich do siebie przypierających, albo budynków mających więcej niż 30. m. długości, należy oddzielić murami ogniowymi.

Mury te mają być o 50 cm. po nad dach wyprowadzone, grubość ich ma wynosić najmniej 1 cegłę, przy wysokości zaś nad 3. m. mają być odpowiednio filarami wzmocnione. Nie wolno w nie wpuszczać belek ani wiązań dachowych, a oprócz drzwi nie wolno urządzać w nich żadnych innych otworów. Drzwi te mają być żelazne, osadzone w kamiennej opra-

wie, albo w ramach żelaznych i urządzone w ten sposób, by własnym ciężarem każdocześnie się zamykały.

§. 43.

Posoby.

Posoby piwnic powinne być sklepione, a mianowicie do rozpiętości 3 m. w grubości najmniej ½ cegły. Po nad tę rozpiętość, jakoteż posoby w bramach przejazdowych i w miejscach, gdzie są nagromadzone ciężary, mają być sklepione w stosownej grubości w miarę rozpiętości i obciążenia.

Posoby na piętrach mogą być sklepione albo sporządzone z belek.

W sieniach, przejazdach i klatkach schodowych należy użyć do posób belek dyblowanych.

Pokłady belkowe na piętrach powinny być opatrzone powałą nakrytą rumowiskiem albo piaskiem, jakoteż sufitem trzcinowanym i wyprawionym.

W ubikacyach, w których belki pokładowe dłuższe są, niż 6·5 m., tudzież we wszystkich budynkach na cele publiczne przeznaczonych, mają być urządzone podstropy.

Odmienne postanowienie może nastąpić wyjątkowo i w każdym przypadku z osobna.

Powała strychowa powinna być nakrytą rumowiskiem, a na tem posadzką z cegieł, której szpary powinny być zalane zaprawą wapienną lub gliną. W budynkach parterowych strop od strony strychu może być wyłożony polepą z gliny.

§. 44.

Schody, klatka schodowa.

W każdym domu mieszkalnym powinna istnieć komunikacya za pomocą schodów, jedna lub więcej według wielkości budynku, na strych, do piwnicy, na podwórze i na ulicę.

W domach parterowych i jednopiętrowych dozwolone są schody drewniane.

W domach dwu lub trzypiętrowych powinny być schody urządzone ogniotrwałe, t. j. z kamienia, żelaza lub podsklepione z drewnianymi stopniami.

Boczne schody, jeżeli są w połączeniu z głównemi ogniotrwałemi, mogą być sporządzone z drzewa.

Szerokość schodów głównych w budynkach parterowych i jednopiętrowych ma wynosić najmniej 1·10 m. w budynkach zaś dwu lub trzypiętrowych, we wyższych piętrach najmniej 1·10 m., w niższych 1·25 m.; szerokość schodów bocznych nie powinna wynosić mniej jak 1 metr.

Wysokość stopni schodów głównych nie powinna mierzyć więcej jak 16 cm., a schodów bocznych więcej jak 18, zaś szerokość stopni schodów głównych mniej jak 29 cm., a schodów bocznych mniej jak 26 cm. w linii podziałowej. Linię podziałową przyjmuje się w odstępie 45 cm. od ściany. Stopnie klinowe powinny mieć w najwęższem miejscu najmniej 12 cm. szerokości.

Poręcze schodów mają być 1 metr wysokie i muszą być tak urządzone, ażeby zesuwanie się po nich było niemożliwem. Przy schodach o stopniach klinowych należy urządzić poręcze od ściany.

Komórki i t. p. pod schodami ogniska zaś, otwory kominowe i t. p. w klatce schodowej są wzbronione tam, gdzie schody nie są ogniotrwale sporządzone.

Klatka schodowa powinna być oddzieloną od strychu pełnym murem i sklepieniem, albo posobą z belek dyblowych i powinna być od dołu wytrzcinowana i wyprawiona, od strychu zaś opatrzona posadzką ceglaną lub polepą na rumowisku.

Drzwi na strych prowadzące mają być żelazne i osadzone w ramie żelaznej albo w węgarach kamiennych, a przynajmniej jeżeli są drewniane muszą być z odrzwiami od strony strychu obite blachą żelazną.

Drzwi leżące urządzone tylko do podnoszenia, nie są dozwolone.

§. 45.

Fundamentowanie i izolowanie od wilgoci.

Mury fundamentów wolno zakładać tylko na przydatnym na ten cel rodzimym gruncie, albo na podfundamentowaniach, nigdy zaś bezpośrednio na gruncie grzęskim lub nasypanym.

Jeżeli w grzęskim gruncie mają być użyte podfundamentowania drewniane, należy je założyć najmniej 30 cm. poniżej stanu wody zaskórnej, której wysokość władza w każdym wypadku oznaczy.

Budynki w wilgotnym gruncie muszą być opatrzone przeciw szerzeniu się wilgoci warstwą izolacyjną założoną 30 cm. poniżej podłogi parteru, a sporządzoną albo z lanego asfaltu w grubości najmniej 1 cm., albo z arkuszowego w grubości najmniej 0·5 cm., lub z 4 warstw cegieł na zaprawie hydraulicznej, albo też z innego skutecznego środka, który przez władzę będzie dozwolonym.

§. 46.

Palowiska.

a) Ogólne przepisy.

Wszelkie palowiska należy tak urządzić, aby z nich pożar powstać nie mógł i aby dymem lub sadzą nie zanieczyszczały powietrza w sposób przykry dla ogółu. Przy urządzaniu większych palowisk na cele przemysłowe, jak n. p. suszarnie i t. p. należy przedłożyć szczegółowe plany, na podstawie których ustanowione będą warunki urządzenia tych palowisk.

b) Ogniska otwarte. — Przedsionki kominowe.

W lokalnościach, w których wyrabiają się albo gromadzą materyały łatwo zapalne, nie wolno urządzać otwartych ognisk.

W ubikacyach, które nie są przesklepione, należy nad ogniskiem otwartem umieścić ogniotrwałą kapę tak, aby naokoło po za krawędzie o 30 cm. wystawała.

Dym z otwartych ognisk wolno odprowadzać tylko kominami przełazowymi. Podłogę dokoła ogniska należy opatrzyć posadzką ogniotrwałą w szerokości 60 ctm. Przedsionki kominowe należy budować z kamienia lub cegły, przesklepić i opatrzyć posadzką ogniotrwałą i drzwiami żelaznemi, albo przynajmniej w wewnątrz blachą pobitemi, osadzonemi w ramie kamiennej lub żelaznej.

c) Kominy.

Wszelkie kominy należy wyprowadzać na fundamencie, albo opierać je na murowanych filarach, arkadach, sklepieniach, lub żelaznych podporach, w żadnym zaś przypadku nie wolno ich opierać na belkach drewnianych.

Otwór kominów powinien mierzyć: dla kominów przełazowych najmniej 45 cm. w szerokości, a 48 cm. w długości;

dla kominów wązkich czyli rossyjskich, które tylko w przekroju okrągłym mogą być wyprowadzone, 16 cm. albo 25 cm. w średnicy.

Kanały wentylacyjne nie podlegają ograniczeniom.

Co do kominów fabrycznych dane będą szczegółowe postanowienia w każdym przypadku z osobna.

Kominy przełazowe powinny być urządzone nad ogniskami otwartemi, niemniej przy piecach piekarskich i wędzerniach, jeżeli nie są umieszczone bezpośrednio nad ogniskami, winny mieć łatwo przystępne otwory włazowe; jeżeli są szersze nad 55 cm. należy je opatrzyć w takie przyrządy, aby przełażenie było możebnem dla kominiarza.

Do jednego i tego samego komina wolno wpuszczać dymy tylko z palowisk umieszczonych na tem samem piętrze, a mianowicie do komina 16 cm. szerokiego dwa dymy, do komina 25 cm. trzy lub cztery dymy.

Przekrój kominów wązkich powinien w całej długości być jednostajny, niemniej powinny one być prowadzone o ile możności w pionowym kierunku.

Większa pochyłość aniżeli pod 60tym stopniem do poziomu nie jest dozwoloną i tam tylko dopuszczalną, gdzie to jest nieuniknionem. W takim razie jednakże w miejscach, gdzie zmienia się kierunek, należy umieścić otwory do czyszczenia.

Policzki kominów powinny mieć najmniej $^1/_2$ cegły grubości; jeżeli zaś kominy mocnemu rozgrzaniu podlegają, jak przy piecach piekarskich, albo ogień łatwo udzielić mogą, jak przy wędzarniach, należy policzkom dać grubość najmniej 1 cegły.

Jeżeli kominy znaczną mają wysokość, albo wolno stoją, należy powiększyć grubość policzków w miarę potrzeby według zasad statyki.

Od wewnętrzego obwodu komina ma być wszelkie drzewo oddalone najmniej o $^1/_2$ cegły.

Dolne wyciory kominów wązkich mają być o ile możności sprowadzone do piwnic; tak na dole, jak na poddaszu należy urządzić w nich otwory do czyszczenia w szerokości przekroju kominowego, 25 m. wysokie.

Otwory te mają być o ile możności przystępne z korytarza strychowego, zamknięte podwójnemi, od siebie odstającemi na felce zapadającemi żelaznemi drzwiczkami i według piętr i ubikacyj numerowane. Na poddaszu należy je umieścić w wysokości 1 m. nad polepą albo posadzką lub też nad pomostem.

Od otworów tych ma być wszelkie drzewo oddalone najmniej o 60 cm., w przeciwnym razie obite blachą.

Rury piecowe mają być oddalone od sufitu najmniej o 60 cm.

Jeżeli kominy wązkie nie są wewnątrz murowane, osobno na ten cel uformowanemi cegłami, albo wykładane rurami glinianemi, powinno być ich wnętrzne gładko wytynkowane.

W obrębie strychu powinny być kominy na zewnątrz wyprawione; jeżeli przechodzą przez szczyt dachu, powinny być wyprowadzone przynajmniej 60 cm. nad tenże; jeżeli zaś w innych miejscach dach przebijają, przynajmniej 1 m. nad dach albo 60 cm. nad szczyt tegoż.

Nagłówki kominów na domach piętrowych powinny być nakryte płytami kamiennemi.

d) Piece piekarskie. — Wędzarnie.

Piece piekarskie powinny być przesklepione podwójnem sklepieniem.

Ściany wędzarni powinny być sporządzone całkowicie z cegły i opatrzone drzwiami żelaznemi, a nadto hakami albo prętami żelaznemi w murze osadzonemi do zawieszania wędlin.

e) Piece pokojowe. — Kominy blaszane.

Piece, które bezpośrednio na podłodze stoją, należy podmurować w wysokości 30 cm. Jeżeli stoją na nóżkach wystarcza podmurowanie na 15 cm.

Piece żelazne, które nie stoją na nóżkach, należy stawiać na podmurowaniu z cegły lub kamienia 15 cm. wysokiem.

Przed palowiskami w kominkach pokojowych, tudzież przed drzwiczkami ogniowemi, tak pieców jak kuchni, należy, jeżeli posadzka nie jest ogniotrwałą, wyłożyć ją materyałem ogniotrwałym.

Zastąpienie murowanych kominów rurami blaszanemi wewnątrz budynku, prowadzenie takowych przez ściany drewniane, zwłaszcza wypuszczanie ich w ścianach zewnętrznych na ulicę lub podwórze, niemniej używanie pieców żelaznych w miejscach, gdzie się wyrabia lub gromadzi materyał łatwo zapaleniu podlegający, jest zakazane.

W razie urządzenia pieców i kuchni do opalania węglem kamiennym, wzbronionem jest używanie wszelkich takich przyrządów, jak zasówki, zatyczki, tak zwane klucze, klapy i t. p., któreby zamykały szczelnie piece i kuchnie od kominów i wstrzymywały uchodzenie do tychże szkodliwych gazów.

§. 47.

Dachy, gzymsy, okapy, dymniki.

Wiązania czyli stolce dachowe należy budować oddzielnie od powały strychowej, jakoteż od muru ogniowego i nie wolno ani w powałę ani w mur ten wpuszczać części konstrukcyjnych.

Pokrycie dachów we wszystkich budynkach w obrębie śródmieścia i przedmieść zwarto zabudowanych, jakoteż na wszystkich domach piętrowych należy uskutecznić z ogniochronnego materyału.

Gzymsy okapowe wolno sporządzać tylko z cegły, kamienia lub blachy.

Dymniki na dachach należy opatrzyć oknami lub okiennicami blachą pokrytemi do zamknięcia.

§. 48.

Ganki zewnętrzne.

Ganki zewnętrzne, czyli korytarze otwarte na podwórzowych frontach budynków należy oprzeć na krokstynach albo podporach z ogniotrwałego materyału i opatrzyć ogniotrwałymi poręczami. Gdzie ganki te tworzą jedyny przystęp do ubikacyj mieszkalnych albo schodów, mają być zbudowane z ogniotrwałego materyału szerokości najmniej 1·25 m.

Jeżeli ganki przy willach w §§. 33 i 34 uwzględnionych stanowią architektoniczne przyozdobienie, mogą być sporządzone całkowicie z drzewa.

§. 49.

Okna górne czyli latarnie w dachach.

Latarnie w dachu powinny być murowane całkowicie z cegły i zamknięte ogniotrwale od poddasza.

Ramy okien i pręty przedzielające należy sporządzić z żelaza.

§. 50.

Wychodki.

W parterze i na każdem piętrze domów mieszkalnych lub dla pobytu ludzi przeznaczonych, powinny istnieć wychodki odpowiednio umieszczone, łatwo przystępne, w takiej ilości, ażeby na dwa pomieszkania przynajmniej 1 wychodek przypadł.

Dla will piętrowych położonych w ogrodach i urządzonych na mieszkanie jednej tylko rodziny, wystarczają wychodki parterowe.

W domach parterowych mogą być wychodki urządzone na podwórzu oddzielnie od budynku.

Wychodki należy oświetlić oknem, umieszczonem w ścianie zewnętrznej i urządzić w niej odpowiednią wentylacyę celem odprowadzenia wyziewów.

Drzwi wychodków powinny szczelnie przystawać, zaś siedzenia mieć dobrze przylegające przykrywki.

Rury spustowe i gańce w wychodkach należy urządzić z kruszczu lub z gliny kamionkowej na ten cel wyrabianej z polewą wewnątrz.

Dla wentylacyi rur spustowych należy urządzić odpowiednie przedłużenie takowych po nad dach.

Drewniane szalowania spustów w wychodkach są wzbronione.

§. 51.

Kloaki i kanały.

Wszelkie odchody i nieczystości powinny być zbierane:

a) w murowanych zbiornikach kloacznych, lub

b) w beczkach.

Do *a*) Budowę zbiorników kloacznych należy wykonać tak, aby z nich wszelkie nieczystości mogły być wywożone, tam zaś gdzie połączenie zbiorników z kanałem publicznym jest możliwe, lub gdzie połączenie zbiornika z wodą bieżącą, przez władzę szczegółowo w każdym wypadku dozwolonem zostanie, ażeby tylko płynne nieczystości do kanału publicznego lub do wody bieżącej odpływały.

Zbiorniki kloaczne mają mieć najmniej 7 mtr. sześciennych wymiaru i powinny być zbudowane w jak największej możliwej odległości od studzien, samoistnie, oddzielnie od innych budynków, gdyby zaś w szczególnym wypadku dopuszczonem było częściowe umieszczenie zbiornika kloacznego wewnątrz budynku, w takim razie musi być takowy założony bez związku z murami tego budynku.

Ściany, tudzież posadzkę zbiornika kloacznego, należy wykonać z cegły do stopniałości wypalonej na zaprawie cementowej, a to ściany w grubości najmniej $1^1/_2$ cegły, zaś posadzkę w 4 warstw cegieł płazem kładzionych. Oprócz tego należy ściany, tudzież dno z wewnątrz wytynkować zaprawą cementową, starannie gładzoną z wyokrąglaniem wszelkich kątów i rogów i ze spadkiem ku jednemu punktowi.

Nakrycie zbiorników powinno być sporządzone szczelnie, opatrzone otworem do czyszczenia najmniej 75 cm w kwadrat mierzącym i pokryte warstwą ziemi, gruzu lub t. p. najmniej 30 cm. grubą.

Inne również szczelne konstrukcye zbiorników nie są wykluczone.

Gdzie połączenie zbiornika kloacznego z kanałem publicznym lub bieżącą wodą może być uskutecznionem, ma być urządzony w zbiorniku tak zwany dywizor czyli oddzielacz t. j. ściana dziurkowana z kruszczu, drzewa, albo murowana na cemencie z cegieł do stopniałości wypalonych z pozostawieniem szpar 1 cm. szerokich, po niżej której przefiltrowane płyny otworem w zbiorniku na ten cel zostawionym odprowadzone być mogą do kanału publicznego lub, gdzie to szczegółowo dozwolonem będzie, do płynącej wody, a to w obrębie ulic i placów publicznych kanałem murowanym, albo rurami kamionkowemi lub żelaznemi, gdzie zaś kanał publiczny jest drewniany, tudzież w obrębie realności prywatnych, kanałem drewnianym.

W wypadku powyższym należy wpust ścieków wodnych i zlewów pomyjowych umieścić na odpływie po za zbiornikiem kloacznym, w każdym razie urządzić w miejscu tem pneumatyczne zamknięcie kanału.

Kanały powinny być murowane w formie jaja z kamienia lub cegły do stopniałości wypalonej, albo też wykonane z betonu, w obrębie budynków, ulic i placów przesklepione, lub mocnemi płytami kamiennemi szczelnie przykryte i opatrzone w odstępach najdalej 50 m. kominami dla wstępu, które szczelnie przykryć należy wiekami kamiennemi lub żelaznemi. Posadzka kanału ma być wykonaną z cegieł sztorcem stawianych, albo z ciosów kamiennych lub płyt kamionkowych odpowiednio przyrządzonych.

Do wysokości 50 m. od posadzki winne być co najmniej fugi wewnętrzne kanału wypełnione cementem i starannie wygładzone Jeżeli kanał przechodzi przez mury budynku, winien być w grubości tychże przeprowadzony bez przerwy samoistnie i oddzielnie. Gdzie dopuszczoną będzie budowa kanału drewnianego, winien być takowy wykonany szczelnie po za obrębem budynków, w jak największej możliwej odległości od studzien, i od spodu tudzież z boków zabezpieczony od przeciekania warstwą co najmniej 25 cm. grubą iłu lub tłustej gliny w stanie wilgotnym mocno i dokładnie ubitej.

Celem przewietrzania kanału należy założyć komin wentylacyjny, umieszczony o ile możności pomiędzy często ogrzewanymi kominami.

Jeżeli gmina miasta Lwowa ze względów publicznych uzna za potrzebne, mogą być kanały prywatne leżące pod drogami i placami publicznemi nabyte przez gminę, a to w razie nie przyjścia do skutku dobrowolnej ugody, nawet w drodze wywłaszczenia w myśl obowiązujących w tej mierze przepisów.

Do *b*) Przy systemie beczkowym powinien być otwór pomiędzy rurą spustową a beczką opatrzony wiekiem szczelnie zamykającem się, zaś komórka, w której się mieszczą beczki, powinna być tak wielką, aby w niej dwóch ludzi około beczki wygodnie poruszać się mogło, — niemniej powinna mieć odpowiednio urządzony otwór dla przystępu robotników i podnoszenia względnie spuszczania beczek.

§. 52.

Stajnie, składy słomy i siana.

Posoby stajen, nad któremi pomieszkania się znajdują, powinny być sklepione, dla zapobieżenia zaś szerzeniu się wyziewów należy w stajniach urządzić kanały wentylacyjne i wyprowadzić je po nad dach. Gdzie stajnie mieszczą się w osobnym na ten cel budynku, wystarcza posoba z belek

opatrzona powałą i polepą z gliny, albo posadzką na poddaszu i z dołu sufitowana.

Składy na słomę i siano należy oddzielić od innych budynków albo lokalności murem ogniowym w myśl §. 42.

Ścieki stajenne należy tak urządzić, aby zanieczyszczanie spodu ziemnego albo zawilgocenie murów nastąpić nie mogło.

§. 53.

Gnojowniki.

Gnojowniki powinny być urządzone o ile możności najdalej od studzien i opatrzone ścianami i posadzką nieprzepuszczalną, jakoteż mocnemi i szczelnie zamykającemi się wiekami.

Co do konstrukcyi gnojowników obowiązują przepisy postanowione w §. 51 dla zbiorników kloacznych.

§. 54.

Poddasza.

Dla ochrony materyałów i robót rękodzielniczych od wpływów atmosferycznych, dozwala się stawiać poddasza czyli szopy otwarte na filarach murowanych albo słupkach drewnianych.

Jeżeli poddasza do granicy sąsiedzkiej przypierają, należy je zabezpieczyć z tej strony murem ogniowym, w myśl §. 42.

Co do pokrycia tych budynków obowiązuje §. 47.

E. Ze względu na szczegółowe przeznaczenie budynków.

§. 55.

Ogólne postanowienia co do budynków przeznaczonych na szczegółowe cele.

Przy budowlach przeznaczonych na szczegółowe cele, jako to: na kościoły, domy modlitwy, szkoły, teatra, sale widowisk, koncertów, zabaw i t. p. ustanowione będą ze względów budowniczych, ogniowych i zdrowotnych szczegółowe warunki w każdym poszczególnym wypadku.

Dział III.

Budowy służące na cele przemysłowe.

§. 56.

Uwagi ogólne co do budynków przemysłowych.

Jako budynki przemysłowe w przeciwstawieniu do domów mieszkalnych rozumieją się: fabryki, zakłady warsztatowe i magazyny.

Budynki przemysłowe dzielą się na:

a) izolowane,

b) nieizolowane.

§. 57.

Budynki przemysłowe izolowane. — Odstęp izolacyjny. — Budowa domów fabrycznych izolowanych. — Budowa domów mieszkalnych przy budynkach przemysłowych izolowanych.

Budynki przemysłowe albo kompleksy tychże uważane są za izolowane, jeżeli ich każdy punkt oddalony jest od innych budynków i granic sąsiednich najmniej 20 mtr.

Szerokość ulic, jakoteż potoków publicznych wlicza się w to oddalenie.

Jeżeli zakłady fabryczne przypierają bezpośrednio od innych takich samych zakładów, w takich razach wystarcza oddalenie 10 m.

Odstępu izolacyjnego zabudować nie wolno.

Budynki fabryczne izolowane nie mające więcej jak jedno piętro wysokości, w których nie wyrabiają się ani się gromadzą przedmioty łatwo podlegające zapaleniu, mogą być z wyjątkiem ścian kominowych albo tych, które do ulic przypierają, budowane z ryglówki o przedziałach murowanych cegłą.

Domy mieszkalne przy budynkach fabrycznych izolowanych, nie mające więcej jak jedno piętro wysokości i służące dla właściciela, urzędników i robotników, mogą być budowane z ryglówki jak powyżej z uwzględnieniem przepisów §. 46.

Jeżeli domy te przypierają do warsztatów, mają być od takowych oddzielone murem ogniowym, niemniej ściany do ulic przypierające mają być prowadzone z pełnego muru.

§. 58.

Budynki przemysłowe nieizolowane i domy mieszkalne przy nich.

Budynki przemysłowe położone w mniejszem oddaleniu niż 20 m. od innych budynków lub granic sąsiednich, jakoteż domy mieszkalne przy nich położone, podlegają przepisom ustanowionym w niniejszej ustawie dla zwykłych budynków.

§. 59.

Szczegółowe przepisy dla budynków przemysłowych.

Do wszystkich budynków przemysłowych bez różnicy odnoszą się następujące przepisy:

a) Na budowę tychże należy przedłożyć plany, jakto przepisane w §. 8 dla zwykłych budynków.

b) Budynki, w których mieszczą się kotły parowe, mają być stawiane w jak największej odległości od ulic i od innych zabudowań, w których ludzie zazwyczaj się znajdują; gdzie zaś to nie jest możebnem, powinny być od tychże oddzielone murem, najmniej na 2 cegły grubym i lekko nakrytym, w żadnym zaś razie nie mogą być przesklepione.

c) Plalowiska mają odpowiadać przepisom §. 46.

d) Ubikacye warsztatowe mają mieć przynajmniej 3 m. wysokości i powinny być opatrzone w odpowiednią wentylacyę.

e) Odpływ nieczystych lub cuchnących płynów ma być tak urządzony, aby takowe otoczeniu nie były dokuczliwe lub szkodliwe.

f) Wychodki i pisoary dobrze wentylowane mają być umieszczone w odpowiedniej ilości.

g) Za siłę i trwałość budynków, w których nagromadzają się towary lub produkta surowe, albo w których maszyny są ustawione, odpowiada właściciel.

h) Pokłady belkowe mogą być oparte na podciągach i podporach żelaznych, a nawet drewnianych, jeżeli w budynku nie mają się wyrabiać albo gromadzić przedmioty łatwo podlegające zapaleniu.

i) Powała pokładów belkowych może równocześnie służyć za podłogę, która nie potrzebuje być sufitowaną.

k) Ściany przedziałowe mogą być sporządzone z drzewa z wyjątkiem tych miejsc, gdzie się wyrabiają lub gromadzą przedmioty łatwo podlegające zapaleniu.

l) Wiązania dachów mogą być oparte bezpośrednio na pokładach belkowych.

m) W każdym budynku przemysłowym o więcej piętrach muszą być ogniotrwałe schody ratunkowe, któremi w razie pożaru dostaćby się można z budynku na zewnątrz. Schody ratunkowe powinny być w murowanem obudowaniu i mieć strop czyli posobę ogniotrwałą.

W obszernych fabrykach powinno być więcej schodów ratunkowych i to tak rozłożonych, ażeby odległość do schodów ratunkowych z każdego punktu nie wynosiła więcej jak 40 m.

Jeżeli schody takie służyć mają w razie niebezpieczeństwa nie dla większej liczby ludzi jak 50, muszą mieć co najmniej 1·3 m. szerokości, jeżeli są prostoramienne, zaś 1·6 m. szerokości, gdyby schody były założone o stopniach klinowych. Na każde 50 ludzi więcej powinna być szerokość powiększona o 0·15 m.

Dla ułatwienia komunikacyi mogą być schody te umieszczone na zewnątrz budynku w obrębie izolacyjnym zakładu.

Dział IV.

Wyjątkowe postanowienia dla budowli na gruntach od miasta odległych.

§. 60.

Ogólne uwagi.

Dla budowli nie wyższych jak na jedno piętro na gruntach odległych od przedmieść gęściej zabudowanych, albo na takich, które ze względu na swe położenie za stosowne ku temu uznane będą, mogą być dozwolone pewne ułatwienia w budowie, jeżeli przeznaczenie budynku albo otoczenie jego nie wymaga szczególniejszej mocy budowy, albo bezpieczeństwa od pożaru.

§. 61. (do §. 28)

Szutrowanie podwórz.

Szutrowanie podwórz nie wymaga się.

§. 62. (do §. 32.)

Wysokość ubikacyj mieszkalnych.

Wysokość ubikacyj mieszkalnych może być obniżoną do 2·5 m.

§. 63. (do §. 34.)

Zamieszkanie pokoi strychowych.

Zamieszkanie pokoi strychowych jest dozwolone pod warunkiem osufitowania posoby i wszelkich drewnianych ścian przystępu i lokalności samych, jakoteż ścisłego zachowania przepisów §. 46.

§. 64. (do §. 36.)

Drewutnie.

Na skład materyału opałowego mogą służyć komórki drewniane.

§. 65. (do §. 40.)

Konstrukcya ścian.

Wszelkie parterowe budynki, które oddalone są od najbliższych granic sąsiednich najmniej 20 m. mogą być budowane w całości z drzewa.

Budynki parterowe w mniejszem oddaleniu mogą być zbudowane z drzewa ryglowego o podziałach wymurowanych należycie cegłą.

Budynki piętrowe powinny być budowane z twardego materyału.

Wyjątek stanowią wille stawiane na letnie pomieszkanie w ozdobnym stylu, jeżeli oddalenie ich od granicy sąsiedniej wynosi najmniej 20 m.

Ściany kominowe powinny być jednakże murowane z cegły i przepisy §. 46 ściśle zachowane.

§. 66.

Materyał do budowy.

Używanie sztucznych surogatów, a mianowicie betonu, pisé, cegieł wapiennych i t. d. jest dozwolonem. Co do ilości piętr, grubości murów i t. d. wydane będą w miarę okoliczności każdorazowo szczegółowe postanowienia.

§. 67. (do §. 47.)

Wiązanie dachów i ich pokrycie.

Wiązania dachów mogą być oparte na belkowaniach strychowych.

Używanie gontów na pokrycie dachów, niemniej tektury i t. p. materyałów jest dozwolonem; pokrywanie słomą wzbronionem.

§. 68. (do §. 50.)

Wychodki.

Wychodki powinny być opatrzone dołem kloacznym, co najmniej dylami cembrowanym, lub też beczkami do wywożenia kału odpowiednio urządzonemi.

Rury spustowe w wychodkach mogą byc sporządzone z trąb drewnianych szczelnie spojonych i wewnątrz osmołowanych.

Dział V.

Postępowanie po ukończeniu budowy.

§. 69.

Uporządkowanie na placu budowy.

Po ukończeniu budowy należy niezwłocznie zasypać wszystkie z powodu budowy powstałe jamy, uprzątnąć pozostały materyał budowlany, rusztowania, ziemię, gruz i t. p. i przyprowadzić wszystko w około budowy, co z jej powodu zmienionem lub uszkodzonem zostało, kosztem własnym do stanu odpowiedniego.

§. 70.

Pozwolenie na zamieszkanie.

Nowo wzniesiony budynek nie powinien być wzięty w użytek pierwej, dopóki Magistrat nie udzieli na to pozwolenia, przekonawszy się przez komisyę zesłaną na miejsce, iż przeciw użytkowaniu nowej budowy nie zachodzą żadne przeszkody ze względów budowniczo - ogniowo- i sanitarno-policyjnych.

W szczególności postanawia się, iż budynki piętrowe murowane nie mogą być zamieszkane w tym samym roku, w którym budowa ich rozpoczętą została.

Gdyby budujący przeprowadził zmiany, które w planie konsensowym lub w dodatkowych planach nie były uwidocznione, albo wykonał takie urządzenia, których w planach się nie uwidacznia, albo też zaniechał takich urządzeń, które ze względów ogniowo- i sanitarno-policyjnych są koniecznemi, w takim razie orzeknie Magistrat, czy i o ile przed uskutecznieniem takowych, względnie przed ich usunięciem, wzięcie w użytek nowego budynku nastąpić może, jakoteż w jakim przeciągu czasu i pod jakiemi rygorami nakazane zmiany powinny być wykonane.

Komisyjne oględziny mają nastąpić w przeciągu 8 dni po wniesieniu podania, a w następnych 8 dniach ma być załatwienie podania stronie doręczone.

Dział VI.

Utrzymanie istniejących budynków.

§. 71.

Konserwacya budynków.

Każdy właściciel jest obowiązany utrzymywać realność swoją w dobrym stanie, czysto i porządnie, i nie powinien dopuścić, aby budynki wskutek zaniedbania zagrażały bezpieczeństwu publicznemu, oddziaływały szkodliwie na zdrowie mieszkańców, szpeciły ulice publiczne, albo sprzeciwiały się wymaganiom porządku i czystości; obowiązany jest przeto każdą powstałą wadliwość nawet bez wezwania do tego ze strony władzy, usunąć w myśl niniejszej ustawy.

Gdyby właściciel na wezwanie nie usunął powstałych wadliwości w oznaczonym terminie w myśl niniejszej ustawy, albo gdyby budowa rozpoczęta dłużej niż trzy lata była zawieszoną i mimo wezwania władzy w oznaczonym terminie nie została wykończoną, albo uprzątniętą, władza przymusowymi środkami zarządzi opróżnienie części lub całego budynku, albo też rozebranie i uprzątnięcie rozpoczętej a niewykończonej budowy.

§. 72.

Budynki zawaleniem się grożące.

W razie zagrażającego niebezpieczeństwa może Magistrat zarządzić natychmiastowe opróżnienie i zabezpieczenie budynku grożącego upadkiem, a gdyby tego była potrzeba, całkowite lub częściowe rozebranie onegoż, zaś w razie oporu lub opieszałości właściciela przeprowadzić to wszystko w drodze przymusowej na koszt i niebezpieczeństwo tegoż.

W ogólności obowiązkiem jest Magistratu w każdym wypadku bez przyznania mocy wstrzymującej jakimkolwiek rekursom poczynić takie zarządzenia i użyć takich środków przymusowych, które się okażą potrzebnymi dla usunięcia grożącego niebezpieczeństwa, zapobieżenia większemu powstać mogącemu złemu i dla zapewnienia wykonania postanowień niniejszej ustawy.

§. 73.

Budynki przymusowo opróżnione.

Jeżeli budynek przymusowo opróżniony w przeciągu lat trzech nie zostanie tak naprawniony, aby znowu mógł być zamieszkanym, albo nie będzie rozebrany i uprzątnięty, służy Magistratowi jako władzy politycznej prawo, orzec ze względów publicznych rozebranie jego na koszt właściciela, albo też egzekucyjną sprzedaż realności w drodze publicznej licytacyi i wdrożyć takową u c. k. władz sądowych w myśl ustaw obowiązujących z warunkiem, że nowonabywca będzie obowiązany w terminie oznaczyć się mającym przyprowadzić realność do możliwie dobrego i bezpiecznego stanu.

§. 74.

Konserwacya dachów gontowych.

Wszelkie dachy gontowe w śródmieściu i na przedmieściach gęściej zabudowanych, tudzież na budynkach piętrowych, mają być pokryte ogniochronnym materyałem w przeciągu lat 25 od dnia ogłoszenia niniejszej ustawy.

Do naprawy dachów gontowych w czasie tym na powyższych budynkach potrzeba zezwolenia Magistratu, jeżeli nie chodzi o wymianę pojedyńczych lub małej ilości gontów.

Pozwolenie może być tylko natenczas udzielone, jeżeli wiązanie dachu zostanie uznane jako zupełnie zdrowe lub przynajmniej w tak dobrym stanie, że zdoła przetrwać zamierzone pokrycie gontami. W przeciwnym razie należy zarządzić odnowienie wiązania dachu i ogniotrwałe pokrycie.

§. 75.

Zastosowanie postanowień §. §. 22. *a.* **i** *b.*, **33. i 34. ustęp pierwszy, 36. ustęp drugi, 37, 50, 51. i 55. do istniejących budynków.**

W miarę uznanej przez Magistrat ze względów publicznych potrzeby, winny być do istniejących budynków w obrębie miasta i ludniejszych

przedmieść zastosowane postanowienia zawarte w §. 22. *a*) i *b*), 33. i 34. ustęp pierwszy, 36. ustęp drugi, 37. 50. i 51. pod względem usunięcia rozmaitego rodzaju przedmiotów, po za linię frontową budynków sięgających (jako to: schodów, krat i poręczy, drzwi, okien i okiennic i t. p.), pomieszkań w piwnicach i na poddaszu czyli strychach, wejść do piwnic bezpośrednio z ulicy, tudzież pod względem odpowiedniego urządzenia pomieszkań stróżów, wychodków, jam kloacznych, kanałów, a to przy przedsięwzięciu głównych i takich reperacyj, których koszta stoją w odpowiednim stosunku do wydatków na uskutecznić się mające ulepszenia.

Wspomniane w §. 55. budynki przeznaczone na szczegółowe cele, winny być w przeciągu lat pięciu od dnia ogłoszenia niniejszej ustawy, stosownie do wezwania władzy urządzone odpowiednio względom budowniczym, ogniowym i zdrowotnym.

Dział VII.

Władze do przestrzegania niniejszej ustawy powołane.

§. 76.

Władze powołane.

Władzami do przestrzegania niniejszej ustawy powołanemi są:

1. Magistrat kr. stoł. miasta Lwowa;
2. Rada król. stoł. miasta Lwowa;
3. Wydział krajowy Królestwa Galicyi i Lodomeryi i Wielkiego Księstwa Krakowskiego.
4. C. k. Namiestnictwo Królestwa Galicyi i Lodomeryi.
5. C. k. Ministerstwo spraw wewnętrznych.

§. 77.

Magistrat.

Magistrat król. stoł. miasta Lwowa załatwia wszystkie sprawy budownicze w pierwszej instancyi, a to we własnym zakresie działania gminy miasta Lwowa, jako tejże organ wykonawczy, zaś w poruczonym zakresie jako władza miejscowo-policyjna, a przeto:

a) Czuwa nad wykonaniem przepisów niniejszej ustawy.

b) Sprawuje nadzór budowniczo-policyjny nad istniejącymi i nowo budującymi się domami.

c) Udziela lub odmawia konsensu na budowy, a w wypadkach wymienionych w §. 78. a. przedstawia swe wnioski Radzie miejskiej i czyni potrzebne przedłożenia c. k. Namiestnictwu;

d) Orzeka w sprawach budowniczo-policyjnych i nakłada kary za wykroczenia przeciw postanowieniom niniejszej ustawy, tudzież przepisom w myśl tejże wydanym.

§. 78.

Rada miejska.

Rada król. stoł. miasta Lwowa orzeka:

a) O przedłożonych jej przez Magistrat konsensach na każdą budowę, do której odnoszą się postanowienia §. §. 4. i 6. tej ustawy, i w ogóle o konsensach na budowle, które szczególnie tyczą się interesów gminy ze względów na jej własność, lub ze względu na publiczną komunikacyę.

b) W drugiej instancyi w sprawach budowniczych we własnym zakresie działania gminy.

§. 79.

Wydział krajowy, c. k. Namiestnictwo, c. k. Ministerstwo spraw wewnętrznych.

Ustawa niniejsza nie narusza prawa wydawania orzeczeń i zarządzeń, przysługującego na podstawie statutu król. stoł. miasta Lwowa (ustawy z dnia 14. Października 1870 r. Dz. ust. kr. Nr. 79) Wydziałowi krajowemu i c. k. Namiestnictwu względnie Ministerstwu spraw wewnętrznych, ani też istniejących szczegółowych postanowień co do budowli szkół, kościołów, teatrów (§. 55).

Dział VIII.

Postępowanie przy budowlach publicznych, tudzież kolejowych i w pobliżu koleji żelaznych.

§. 80.

Budowle publiczne.

Przy budowlach t. z. publicznych, to jest wykonywanych przez państwo, kraj lub fundusze pod ich zarządem zostające, powołanym jest Ma-

gistrat do przeprowadzenia komisyi lokalnej w myśl §. 11. celem przesłuchania stron interesowanych co do możliwych zarzutów.

Przy tej komisyi należy także oznaczyć linię budowlaną i poziom.

Jeżeli przeciw budowaniu nie zostaną podniesione zarzuty, lub podniesione w dobrowolny sposób zostaną uchylone, należy zawiadomić władzę prowadzącą budowę, że przeciw budowie nie zachodzi żadna przeszkoda.

O zarzutach nieuchylonych, o ile one nie są natury prywatno-prawnej, rozstrzyga c. k. Namiestnictwo w porozumieniu z władzą prowadzącą budowę, zaś pod względem zarzutów prawno-prywatnych postąpi c. k. Namiestnictwo co do tych budowli wedle przepisów zawartych w §. 11.

Oddanie tych budowli do użytku pozostawia się zarządzeniu władzy, która je wybudowała.

§. 81.

Budowle kolejowe i w pobliżu kolei żelaznych.

Przy budowach kolejowych, t. j. na gruntach kolei żelaznych wykonywanych należy zastosować się do obowiązujących w tej mierze osobnych przepisów.

Dział IX.

Postępowanie karne.

§. 82.

Zastosowanie ustawy karnej.

Wykroczenia przeciw niniejszej ustawie, które podpadają pod ustawę karną, dochodzone będą przez c. k. sądy.

§. 83.

Kary policyjne.

Wykroczenie przeciw postanowieniom §. 3. alinea 1, następnie §. §. 14. i 18. niniejszej ustawy podlegają karze pieniężnej od 5 do 300 zł., a w razie niemożności ściągnięcia grzywny karze aresztu od 1. dnia do 2 miesięcy; wykroczenia przeciw innym §. §. jakoteż przeciw nakazom przez właściwe władze w zakresie niniejszej ustawy wydanym, podlegają karze pieniężnej od 5 do 100 zł., a w razie niemożności ściągnięcia jej karze aresztu od 1 do 20 dni.

Karze podpada właściciel budowy lub wykonujący budowę, albo obadwaj w miarę, o ile który przewinił.

Kara nałożona nie uwalnia bynajmniej od obowiązku uchylenia popełnionej wadliwości budowy, jakoteż od dopełnienia zarządzeń władzy, a nawet od zniesienia wadliwego przedmiotu budowy, jeżeli i o ile właściwa władza uzna to za konieczne.

D z i a ł X.

Postanowienie wykonawcze.

§. 84.

Dzień wejścia w życie ustawy i unieważnienie dotychczasowych przepisów.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z 45tym dniem po jej ogłoszeniu, a jednocześnie tracą moc obowiązującą dla miasta Lwowa wszelkie dotychczasowe przepisy dotyczące budowli, objętych niniejszą ustawą.

§. 85.

Poruczenie wykonania.

Wykonanie tej ustawy polecam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

Wiedeń, dnia 21. Kwietnia 1885.

Franciszek Józef w. r.

Taaffe w. r.